

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας: απαιτείται καλύτερο ρυθμιστικό πλαίσιο;»

(2015/C 423/02)

Γενικός εισηγητής: ο κ. Nikola DOBROSLAVIĆ (Κροατία, EPP), νομάρχης της κομητείας του Dubrovnik και της Neretva

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η κυβέρνηση του Λουξεμβούργου αποφάσισε να θέσει την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των προτεραιοτήτων της Προεδρίας της ΕΕ και επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλει, με την άρση των εμποδίων σε αυτή τη συνεργασία, προκειμένου να αυξήσει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της Ευρώπης και να αναπτύξει το πλήρες δυναμικό των περιοχών εκατέρωθεν των συνόρων· το γεγονός ότι η διασυνοριακή συνεργασία ορίζεται ως προτεραιότητα έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία στη σημερινή συγκυρία, καθώς τίθεται υπό αμφισβήτηση η ελεύθερη διασυνοριακή συνεργασία, η οποία συνιστά ένα από τα κύρια επιτεύγματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·

2. επικροτεί επίσης την έκκληση για τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη διασυνοριακή συνεργασία, τόσο με την εφαρμογή των ειδικών νομικών διατάξεων που υπάρχουν ήδη όσον αφορά τις διάφορες πτυχές αυτής της συνεργασίας όσο και με τη βελτίωση ή τη συμπλήρωση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου προκειμένου να διευκολύνεται η έγκριση των τομεακών κανόνων ή των κανόνων που καλύπτουν συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές·

3. τονίζει τη σημασία της διασυνοριακής συνεργασίας για την περιφερειακή, την αστική και την αγροτική ανάπτυξη, και σημειώνει ότι η συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών τοπικών και περιφερειακών αρχών συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων τους, βοηθά δε ειδικότερα τις παραμεθόριες περιοχές να προοδεύσουν και να αναπτυχθούν·

4. τονίζει ότι οι παραμεθόριες περιοχές αποτελούν όλως ιδιαίτερος εργαστήρια της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, δηλαδή χώρους στους οποίους η υλοποίηση της ενιαίας αγοράς καθώς και άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών είναι, κανονικά, περισσότερο εμφανής από οπουδήποτε αλλού. Οι παραμεθόριες περιοχές αποτελούν, σχεδόν εξ ορισμού, μοναδικά πολυδιάστατα σταυροδρόμια, όπου είναι έκδηλη στον ανώτατο βαθμό η ποικιλομορφία των προοπτικών και οι πολιτισμικές και γλωσσικές συνέργειες·

5. επισημαίνει ότι, κατά τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια, η διασυνοριακή συνεργασία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε επίπεδο ΕΕ, μέσω του προγράμματος Interreg, του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (IPA) και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (IEV), που αποτελούν τις συνιστώσες της, καθώς και μέσω άλλων τρόπων ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας. Εντούτοις, τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα εξακολουθούν να μην είναι ικανοποιητικά σε ό,τι αφορά την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού αυτής της συνεργασίας. Συνεπώς, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην περαιτέρω ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας και στη διασύνδεσή της με άλλα υφιστάμενα μέσα (πολιτική συνοχής, πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», κρατικές ενισχύσεις κ.λπ.), ούτως ώστε οι παραμεθόριες περιοχές να απολαύουν ειδικής μεταχείρισης·

6. χαιρετίζει, στο πλαίσιο των προσπαθειών που έχουν γίνει μέχρι σήμερα για την επέκταση της διασυνοριακής συνεργασίας, τον ρόλο που διαδραματίζουν οι διάφορες μορφές περιφερειακής συνεργασίας, είτε αφορούν λειτουργικές περιοχές ή μακροπεριφέρειες (η στρατηγική της Βαλτικής, του Δούναβη, της Αδριατικής, του Ιονίου και της περιοχής των Άλπεων) είτε αφορούν το επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης·

7. υπογραμμίζει τη σημασία των νομικών πράξεων που εκδόθηκαν για την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, μεταξύ των οποίων πρέπει να αναφέρουμε ιδίως την ευρωπαϊκή σύμβαση-πλαίσιο για τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης ⁽¹⁾, δυνάμει της οποίας τα κράτη έχουν δεσμευθεί να διευκολύνουν και να ενθαρρύνουν τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ τοπικών κοινοτήτων και αρχών εντός της δικαιοδοσίας τους και όσων εμπίπτουν στη δικαιοδοσία άλλων συμβαλλόμενων μερών, καθώς και τον κανονισμό για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) ⁽²⁾ και τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ), ως εργαλεία ποιότητας για τον καθορισμό των νομικών μέσων προκειμένου να αναπτυχθεί η διασυνοριακή συνεργασία·

8. υπενθυμίζει τον ρόλο που διαδραματίζει ο ΕΟΕΣ όσον αφορά τη στήριξη και την προώθηση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών ή των τοπικών και περιφερειακών αρχών·

9. υπογραμμίζει την ευελιξία που παρουσιάζει ο ΕΟΕΣ χάρη στη σύνθεσή του, επειδή αποτελεί μια πλατφόρμα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, μέσω της οποίας φορείς που συνδέονται σε χωριστά επίπεδα και διαθέτουν διαφορετικές δεξιότητες μπορούν να δρουν από κοινού, προσαρμοζόμενοι στις ανάγκες της κάθε περιοχής·

II. ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

10. σημειώνει ότι η ανάπτυξη της διασυνοριακής συνεργασίας παρακωλύεται από πολλά εμπόδια που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών καθώς και τους στόχους της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρώπης· επισημαίνει εξάλλου ότι αυτή η διασυνοριακή συνεργασία προσκρούει σε απρόβλεπτα εμπόδια, τα οποία, συχνά, προκύπτουν από δράσεις που έχουν αναληφθεί από τα κράτη μέλη και από τους τοπικούς και τους περιφερειακούς φορείς·

11. σημειώνει ότι το σεμινάριο που διοργανώθηκε από την Προεδρία του Λουξεμβούργου και η έρευνα που διεξήγαγε ανέδειξαν σημαντικά εμπόδια που αποτελούν τροχοπέδη στην περαιτέρω ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, όπως η αδυναμία υλοποίησης διασυνοριακών έργων λόγω διαφορών στα νομοθετικά πλαίσια —π.χ. στον τομέα των μεταφορών, της υγείας, του περιβάλλοντος, της πολιτικής προστασίας κ.λπ.—, ή ακόμη η θεσμική ασυμμετρία μεταξύ των κρατών μελών, λόγω των διαφορών τους σε επίπεδο εδαφικής οργάνωσης, η έλλειψη ασφάλειας δικαίου, από την οποία πάσχουν οι διασυνοριακές οντότητες και οι κοινές υπηρεσίες, ή οι ανισότητες στο επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης εκατέρωθεν των συνόρων, οι οποίες οφείλονται στις διαφορές των εθνικών περιβαλλόντων στον τομέα του εργατικού δικαίου, της φορολογίας και της κοινωνικής ασφάλισης, για να αναφερθούν μόνο μερικά παραδείγματα·

12. διαπιστώνει εξάλλου ότι τα εθνικά συστήματα υγείας στις παραμεθόριες περιοχές δεν είναι συμβατά ούτε όσον αφορά την κανονιστική ρύθμιση της ιατροφαρμακευτικής περιθάλψης που παρέχεται από τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης ούτε στην περίπτωση των εργαζομένων του κλάδου που δραστηριοποιούνται σε περιοχές υπό διαφορετικές δικαιοδοσίες, όπου τίθεται το ερώτημα σε ποια από αυτές υπάγονται. Διαπιστώνει, επίσης, ότι υπάρχουν προβλήματα ασυμμετρίας μεταξύ των φορέων παροχής ιατροφαρμακευτικής περιθάλψης και των δημόσιων αρχών εκατέρωθεν των συνόρων, ότι απαιτείται προηγούμενη έγκριση για την επιστροφή των εξόδων, για παράδειγμα, με αποτέλεσμα ο τοπικός πληθυσμός να έχει δυσκολία πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας με γρήγορο τρόπο και από προσιτή απόσταση·

13. θεωρεί, εξάλλου, ότι τα εμπόδια στη διασυνοριακή συνεργασία που εντόπισε η Προεδρία του Λουξεμβούργου χάρη στην έρευνα που πραγματοποίησε είναι μόνον ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων εμποδίων και ότι θα πρέπει, συνεπώς, να διεξαχθεί μια πιο συστηματική και ολοκληρωμένη εξέταση όλων αυτών των φραγμών·

14. χαιρετίζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διενεργήσει, μέχρι το τέλος του 2016, ανάλυση των εμποδίων, των λύσεων και των παραδειγμάτων καλών πρακτικών σε θέματα διασυνοριακής συνεργασίας και την καλεί να ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών να συμμετάσχει ενεργά στη διενέργεια της εν λόγω ανάλυσης και να συνεισφέρει στα αποτελέσματά της·

⁽¹⁾ Ευρωπαϊκή σύμβαση-πλαίσιο για διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ τοπικών κοινοτήτων και αρχών, Μαδρίτη, 1980, Συμβούλιο της Ευρώπης, Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών αριθ. 106. Βλέπε επίσης: M. Perkmann (2003), *Cross-Border Regions in Europe: Significance and Drivers of Regional Cross-Border Cooperation*. *European Urban and Regional Studies*, τόμος 10, αριθ. 2, σ. 153-171.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) 1082/2006, με βάση το άρθρο 175 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)· Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006, για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) όσον αφορά την αποσαφήνιση, την απλούστευση και τη βελτίωση της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας αυτών των ομίλων.

15. υποστηρίζει ότι, για να αναπτυχθεί μια ποιοτική ανάλυση των εμποδίων που τίθενται στη διασυνοριακή συνεργασία και να αναζητηθούν οι κατάλληλες λύσεις για την εξάλειψή τους, είναι απαραίτητο να δοθεί ακριβής ορισμός της έννοιας της παραμεθόριας περιοχής και να υπάρχουν τα σχετικά στοιχεία για τη συνεργασία αυτή· εκφράζει δε τη λύπη της που δεν υπάρχουν για το θέμα αυτό ικανοποιητικά στατιστικά στοιχεία από κάθε παραμεθόριο περιοχή, ενώ παρατηρούνται αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον τρόπο παρακολούθησης των στατιστικών·

16. καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις αναλύσεις των διασυνοριακών εμποδίων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί με πρωτοβουλία των παραμεθόριων περιοχών στο πλαίσιο διασυνοριακών προγραμμάτων·

III. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

17. τονίζει τη σημασία της προώθησης και της διευκόλυνσης της διασυνοριακής συνεργασίας, με στόχο την επίτευξη ισόρροπης ανάπτυξης όλων των περιφερειών σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ αλλά και τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ του επιπέδου ανάπτυξης καθενιάς εξ αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)· επισημαίνει, εξάλλου, ότι, όσον αφορά την εφαρμογή της οικονομικής τους ανάπτυξης, ορισμένες παραμεθόριες περιοχές βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη, ιδίως σε περιπτώσεις όπου, σε σύγκριση με άλλες παραμεθόριες περιοχές με γεωγραφικά πλεονεκτήματα, υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς τα επίπεδα οικονομικής ευημερίας. Αυτό ισχύει, επίσης, στην περίπτωση των περιοχών που συνορεύουν με τρίτες χώρες ή όταν οι περιοχές αυτές θεωρούνται εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της Ευρώπης. Απευθύνει, ως εκ τούτου, έκκληση, ακριβώς λόγω αυτής της μειονεκτικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται ορισμένες περιοχές, να τηρούνται αυστηρότερα οι διατάξεις για την εδαφική συνοχή που περιέχονται στο άρθρο 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

18. τονίζει την ύψιστη σημασία που έχει να καταβληθούν επίμονες προσπάθειες για την επίλυση των εμποδίων στη διασυνοριακή συνεργασία, τα οποία αντιπροσωπεύουν μια μόνιμη πρόκληση, με την παράλληλη εμφάνιση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Συνεπώς, επιδοκιμάζει τις πρωτοβουλίες νομοθετικής φύσεως και, ταυτόχρονα, υποδεικνύει η σημασία της διασυνοριακής συνεργασίας να αντανακλάται επαρκώς στους αντίστοιχους χρηματοδοτικούς πόρους, προκειμένου η εν λόγω συνεργασία να μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω·

Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και η νέα πρόταση της Προεδρίας του Λουξεμβούργου της ΕΕ

19. υπογραμμίζει ότι, στην αναζήτηση μιας λύσης για την άρση των εμποδίων που έχουν διαπιστωθεί στη διασυνοριακή συνεργασία και δεδομένων των αποτελεσμάτων του προγράμματος δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (REFIT)⁽³⁾, μπορούν να ληφθούν ως σημείο εκκίνησης οι διατάξεις που διέπουν σήμερα τη συνεργασία αυτή, με στόχο τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής τους·

20. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 της ευρωπαϊκής σύμβασης-πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ τοπικών κοινοτήτων και αρχών, οι συμβαλλόμενες χώρες έχουν δεσμευτεί να καταβάλλουν προσπάθειες για την επίλυση των δυσκολιών νομικής, διοικητικής ή τεχνικής φύσεως που ενδέχεται να παρεμποδίσουν την ανάπτυξη και την ομαλή λειτουργία της διασυνοριακής συνεργασίας, καθώς και να διαβουλευονται μεταξύ τους για την άρση των δυσκολιών αυτών·

21. χαιρετίζει την πρόσφατη πρωτοβουλία της Προεδρίας του Λουξεμβούργου να υποβάλει σχέδιο πρότασης για ένα νέο νομικό μέσο, στόχος του οποίου θα είναι να επιτραπεί στα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν σε ένα συγκεκριμένο διασυνοριακό έργο να συμφωνήσουν σε ένα νομικό πλαίσιο το οποίο θα βασίζεται στις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις των συγκεκριμένων κρατών μελών και θα ισχύει αποκλειστικά για το εκάστοτε συγκεκριμένο έργο διασυνοριακής συνεργασίας. Αυτό μπορεί να συμβάλει στη συνοχή των παραμεθόριων περιοχών. Παρά το γεγονός ότι το μέσο αυτό αναφέρεται σε πρωτοβουλίες που δεν συνεπάγονται κατ' ανάγκη χρηματοδότηση από την ΕΕ, παρέχει μια πολύτιμη συμβολή στην επικείμενη συζήτηση σχετικά με το μέλλον της διασυνοριακής συνεργασίας και τους στόχους της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της ΕΕ στο σύνολό της·

22. σημειώνει ότι ένα μέσο για τη βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ υπάρχει ήδη στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1302/2013, για την υλοποίηση των έργων διασυνοριακής συνεργασίας και τη διαχείρισή τους, στο πλαίσιο των διαφορετικών εθνικών νομικών κανόνων και διαδικασιών· επισημαίνει ότι τα δύο αυτά μέσα είναι διαφορετικής φύσεως από νομική άποψη· ενώ το νομικό καθεστώς ενός ΕΟΕΣ εφαρμόζεται μόνο στα μέλη του, το νομικό καθεστώς που θα θεσπιστεί με βάση την πρόταση του Λουξεμβούργου θα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένο διασυνοριακό έργο με σαφώς προσδιορισμένη γεωγραφική επικράτεια ισχύος·

⁽³⁾ Τελική έκθεση του προγράμματος δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/admin_burden/docs/com2012_746_swd_ap_en.pdf Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα REFIT, βλ. http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/index_el.htm

23. χαιρετίζει όλες τις απλουστεύσεις που ενσωματώνονται στον τροποποιημένο κανονισμό για τον ΕΟΕΣ που άρχισε να ισχύει στις 22 Ιουνίου 2014, ορισμένες εκ των οποίων βασίζονται σε προτάσεις της ΕτΠ, αλλά εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη καθυστέρησαν να εγκρίνουν αυτόν τον τροποποιημένο κανονισμό ΕΟΕΣ. Ως εκ τούτου, καλεί τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την εφαρμογή του και να διευκολύνουν τη συγκρότηση Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) στην επικράτειά τους, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τροποποιημένος κανονισμός παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία για τη θέσπιση και καταχώριση ΕΟΕΣ και δυνατότητες καλύτερου προσδιορισμού των αποστολών τους. Πιστεύει, ωστόσο, ότι δεν είναι επαρκές το χρονικό διάστημα από την έναρξη της ισχύος του ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί πλήρως η εμβέλειά του και να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος της εφαρμογής του στην πράξη·

24. θεωρεί ότι, με δεδομένη την ύπαρξη του κανονισμού για τον ΕΟΕΣ και με στόχο την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που αυτός παρέχει για την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, με τη μεταφορά του εν λόγω κανονισμού στα νομικά καθεστώτα όλων των κρατών μελών, ενδείκνυται να ληφθεί υπόψη η αρχή της αναλογικότητας κατά την εξέταση της ενδεχομένης θέσπισης πρόσθετων νομικών μέσων. Φρονεί επίσης ότι υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα νομικό μέσο άλλης φύσεως από τον ΕΟΕΣ θα ήταν χρήσιμο για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων εμποδίων που αντιμετωπίζει ένα συγκεκριμένο διασυνοριακό έργο συνεργασίας·

25. χαιρετίζει την προσέγγιση που υιοθετεί η παρούσα πρόταση και η οποία συνίσταται στην προώθηση της ποιοτικής ανάπτυξης του πλαισίου της διασυνοριακής συνεργασίας με την παροχή ενός μέσου γενικής φύσεως που να μη δημιουργεί μια νέα οντότητα με νομική προσωπικότητα και να συνιστά πρόοδο προς τον στόχο να χρησιμοποιούνται προκαθορισμένοι κανόνες προκειμένου να υλοποιούνται κοινές πρωτοβουλίες σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, μέσω μιας δράσης που ενδεχομένως να θεωρείται αναγνώριση της επιτυχίας της έννοιας του ΕΟΕΣ·

26. σημειώνει ότι, στο παρόν στάδιο, η πρόταση για ένα νέο μέσο θέτει ορισμένα ερωτήματα τα οποία πρέπει να εξετασθούν δεόντως κατά την επικείμενη συζήτηση:

- η θέσπιση ενός ειδικού καθεστώτος παρεκκλίσεων από την ισχύουσα νομοθεσία, προκειμένου να διευκολυνθεί η διασυνοριακή συνεργασία, θα μπορούσε να επηρεάσει την ενιαία αγορά και να μην ενταχθεί στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 175 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ· επιβάλλεται, ως εκ τούτου, μια σε βάθος ανάλυση της νομικής βάσης αυτού του νομοθετικού μέσου,
- ως εκ τούτου, η ΕτΠ ζητά οι τομείς πολιτικής στους οποίους θα πρέπει να εφαρμόζεται ο νέος κανονισμός να καθοριστούν με μεγαλύτερη σαφήνεια, σύμφωνα με τη διάκριση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και εκείνων των κρατών μελών από τις συντρέχουσες αρμοδιότητες. Ως προς το σημείο αυτό, φαίνεται ότι δεν αρκεί η αναφορά στις διατάξεις σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή (άρθρα 174 έως 178 της ΣΛΕΕ),
- το προτεινόμενο νομικό μέσο θα μπορούσε να γείρει θέμα συνταγματικότητας, δεδομένου ότι καλεί ένα κράτος μέλος να εφαρμόζει τους νόμους άλλων κρατών μελών εντός της επικράτειάς του. Αυτό το καθεστώς των εξαιρέσεων και των παρεκκλίσεων θα πρέπει να περιορίζεται σε παραμεθόριες περιοχές και χρήζει λεπτομερέστερης εξέτασης· συνενπώς θα πρέπει να πραγματοποιείται μια διεξοδική νομική ανάλυση του νέου κανονισμού όταν η νομική ανάλυση που θα έχει πραγματοποιήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβεβαιώνει την ανάγκη για ένα τέτοιο νέο νομικό μέσο·

27. σημειώνει ότι ακόμη και η αποστολή και τα καθήκοντα που καθορίζει μια σύμβαση ΕΟΕΣ περιορίζονται στον ίδιο τον όμιλο και στα μέλη του και ότι δεν του επιτρέπεται να θεσπίσει νομοθεσία, να την εφαρμόσει και να εξασφαλίσει την εφαρμογή της, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για την ανάληψη τέτοιων δράσεων σε διασυνοριακό επίπεδο, μπορεί, ωστόσο, να διαχειρίζεται τις δημόσιες υποδομές, να παρέχει δημόσια υπηρεσία, να παρέχει υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, να αναλαμβάνει και να διαχειρίζεται δημόσιους πόρους για την υλοποίηση εθνικών στόχων για το συλλογικό συμφέρον, δηλαδή δραστηριότητες που συνάδουν με τις θεμελιώδεις αρχές της Συνθήκης και τα γενικά συμφέροντα των κρατών μελών· θεωρεί εν προκειμένω ότι ο ισχύων κανονισμός για τον ΕΟΕΣ παρέχει ένα ικανοποιητικό νομικό πλαίσιο για τη διενέργεια τέτοιου είδους δράσεων, παρόλο που θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο συμπληρωματικών ρυθμίσεων που να διευκολύνουν γενικά τη διασυνοριακή συνεργασία σε συγκεκριμένη περιοχή·

Ανάγκη ανάληψης δράσης ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων μερών όσον αφορά τις δυνατότητες ανάπτυξης της διασυνοριακής συνεργασίας οι οποίες παρέχονται από το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και, ειδικότερα, από τον κανονισμό για τους ΕΟΕΣ

28. τονίζει ότι, όσον αφορά την αξιοποίηση των ΕΟΕΣ ως μηχανισμών διασυνοριακής συνεργασίας, τα κυριότερα προβλήματα εντοπίζονται σε ένα ανεπαρκές επίπεδο ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, στην έλλειψη εμπιστοσύνης καθώς και στην έλλειψη της αναγκαίας πολιτικής βούλησης· επιβάλλεται δε, προκειμένου να ενισχυθεί η διασυνοριακή συνεργασία, να ευαισθητοποιηθούν και να ενημερωθούν περισσότερο οι ενδιαφερόμενοι φορείς σχετικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης αυτής της συνεργασίας οι οποίες παρέχονται από το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και, ειδικότερα, από τον κανονισμό για τους ΕΟΕΣ·

29. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, προκειμένου να διευκρινιστεί και να προβληθεί ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει ο ΕΟΕΣ ως μέσο για την καλύτερη κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν σε τοπικό επίπεδο στις παραμεθόριες περιοχές·

Απλούστευση του νομικού πλαισίου και τρόπος εφαρμογής

30. απευθύνει έκκληση το νομικό πλαίσιο να είναι όσο το δυνατόν απλούστερο, προκειμένου κάθε νέα νομοθετική πράξη ή οποιαδήποτε τροποποίηση ισχύουσας πράξης να συμβάλλει στην απλοποίηση των διαδικασιών υλοποίησης διασυνοριακών έργων, είτε αυτά χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ είτε όχι, και, στο πλαίσιο αυτό, θεωρεί ότι η πρόταση της Προεδρίας του Λουξεμβούργου συνιστά μια χρήσιμη συμβολή στην επικείμενη συζήτηση για τα νομοθετικά μέτρα που αφορούν την επόμενη περίοδο προγραμματισμού·

31. χαιρετίζει το γεγονός ότι, στο πνεύμα της αρχής της επικουρικότητας και της τοπικής δημοκρατίας, η πρόταση της Λουξεμβουργιανής Προεδρίας παρέχει στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές ηγετικό ρόλο, δυνάμει του οποίου εναπόκειται στις παραμεθόριες περιφέρειες και πόλεις να αναλάβουν την πρωτοβουλία να συνάψουν διασυνοριακές συμβάσεις, να καθορίσουν τις ευρωπαϊκές νομικές διατάξεις που πρέπει να προσαρμοστούν, να καταρτίσουν το σχέδιο σύμβασης και να το υποβάλουν προς τελική έγκριση στις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών·

32. προτείνει να εφαρμόζεται μια απλουστευμένη διαδικασία έγκρισης στους ΕΟΕΣ σε περιπτώσεις όπου υπάρχει ήδη λειτουργούσα δομή, όπως μια Ευρωπεριφέρεια ή μια κοινοπραξία, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύμβαση-πλαίσιο για τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και αρχών που εγκρίθηκε το 1980 από το Συμβούλιο της Ευρώπης, και σύμφωνα με τα πρωτόκολλα και τις διμερείς συμφωνίες που συνήφθησαν μεταγενέστερα·

33. επιθυμεί να επισημάνει, σχετικά με την ιδέα θέσπισης νέου νομικού μέσου για την ενίσχυση της συνεργασίας στις παραμεθόριες περιοχές, ότι η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπει ότι η ΕΕ πρέπει να σέβεται τις ουσιαστικές λειτουργίες του κράτους, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της εδαφικής ακεραιότητας (άρθρο 4)·

Προσαρμογή του τρόπου χρήσης των πόρων από τα ταμεία της ΕΕ

34. σημειώνει τις διάφορες διαδικασίες που ισχύουν για την εφαρμογή και τον έλεγχο εκτέλεσης των έργων διασυνοριακής συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν πολλοί εταίροι από τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες, καθώς και τη δυσκολία υλοποίησης των σχετικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών λόγω των διαφόρων συμμετεχόντων και, στο πλαίσιο αυτό, επιμένει να συνεχιστεί η απλοποίηση των διαδικασιών προγραμματισμού και διαχείρισης των διασυνοριακών προγραμμάτων και έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την υλοποίηση συγκεκριμένων διασυνοριακών έργων μικρής κλίμακας που θα εφαρμοστούν ομοίωρφα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη· επιθυμεί δε να βρεθεί μια ταχεία και απλή μέθοδος εργασίας για την επίλυση, σε διοικητικό και νομικό επίπεδο, του ζητήματος της εφαρμογής τους·

35. καλεί τα κράτη μέλη να διευκολύνουν τη συμμετοχή ιδιωτικών φορέων προκειμένου να στηριχθούν οι πρωτοβουλίες για την προώθηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και να διασφαλιστεί η συνεκτίμηση των σχετικών αποτελεσμάτων με έναν αποτελεσματικό και προσανατολισμένο στο μέλλον τρόπο·

36. καλεί τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα μελλοντικά επιχειρησιακά τους προγράμματα τους υφιστάμενους και εν δυνάμει ΕΟΕΣ·

37. διαπιστώνει ότι οι διαδικασίες ανάπτυξης και έγκρισης των προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας για την περίοδο δημοσιονομικού προγραμματισμού 2014-2020 χαρακτηρίζονται από βραδύτητα η οποία, στο μέλλον, θα επηρεάσει την επιτυχή εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειές της και τη βοήθειά της προς τις χώρες που συμμετέχουν στην επεξεργασία και την υιοθέτηση των προγραμμάτων αυτών·

38. παροτρύνει την ΕΕ να επιστήσει ιδιαίτερα την προσοχή στη χρήση των κονδυλίων υπέρ των παραμεθόριων περιοχών με τρίτες χώρες και των εξόχως απόκεντρων περιφερειών της Ευρώπης, με στόχο τη βελτίωση της εφαρμογής των διασυνοριακών έργων που χρηματοδοτούνται από τους πόρους της·

39. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει την απλοποίηση των διαδικασιών, προκειμένου να διευκολυνθεί η υλοποίηση των διασυνοριακών έργων, και να κινηθεί τη διαδικασία προσαρμογής των πόρων που διατίθενται σε εθνικό επίπεδο και, στο πλαίσιο αυτό, να εξετάσει τη δυνατότητα αυτόματης σύζευξης των κονδυλίων της ΕΕ με διασυνοριακά έργα·

40. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με βάση τα αποτελέσματα της ανάλυσης των εμποδίων, των λύσεων και των παραδειγμάτων καλών πρακτικών σε θέματα διασυνοριακής συνεργασίας, να επεξεργαστεί από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών μια μακροπρόθεσμη στρατηγική για την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας και ένα συναφές σχέδιο δράσης, που θα εκτείνονται σε πολλές μελλοντικές Προεδρίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα εξασφαλίζουν, ακόμα και μετά τη λήξη της Προεδρίας του Λουξεμβούργου, ότι το έργο που έχει αναληφθεί θα συνεχιστεί·

41. προτείνει οι συζητήσεις για το νέο αυτό νομικό μέσο να αποτελούν μέρος της συνολικής συζήτησης για το μέλλον της πολιτικής συνοχής. Ο μεσοπρόθεσμος στόχος θα ήταν να ζητηθεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν πλήρως και αποτελεσματικά τον κανονισμό για τους ΕΟΕΣ, να αναλάβουν δράσεις ενημέρωσης σχετικά με την εφαρμογή του, ή ακόμη και να προβούν ενδεχομένως σε διορθώσεις για την αντιμετώπιση των ελλείψεών τους. Πέραν τούτου, ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει την πρόταση του Λουξεμβούργου και να την επεξεργαστεί περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της διασυνοριακής ανάλυσης που η ίδια έχει δρομολογήσει·

42. υπογραμμίζει, τέλος, τη σημασία του σεβασμού της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και τις σχέσεις εμπιστοσύνης, καλής πίστης και συνεργασίας που πρέπει να υφίστανται μεταξύ της κεντρικής εξουσίας και των τοπικών και περιφερειακών αρχών προκειμένου να αναπτυχθεί μια πλήρως λειτουργική και ουσιαστική διασυνοριακή συνεργασία.

Βρυξέλλες, 13 Οκτωβρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA